

Előfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szám ára - - - 12 fillér.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

november 25. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.
 ahová a lap szellemi és anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Ujvidék ünnepe.

Balla Aladár dr. bucsuzása.

Ünnepet ült Ujvidék város közönsége e hó 21-én: a tisztelet, szeretet és ragaszkodás ünnepét, ünnepelve azt a férfit, kinek nevét sikerekben gazdag főispáni munkássága, politikai elvszilárdsága, nagy célokért a legnagyobb áldozatoktól sem visszariadó tettekeszsége s a haza igaz függetlenségeért hevülő lelkének lankadást, akadályt avagy nehézséget nem ismerő kitartása e város szűk határain messze túl, országszerte ismertté, ünnepeltté tévők.

Ujvidék multjában nem volt még rá eset, hogy főispánt, amikor bucsuzik, akkora ünnepélyességgel, akkora lelkesedéssel rajongjanak körül, mint történt e hó 21-én Dr. Balla Aladár főispán ünnepélyesbucsuztatása alkalmából. Mintha nem is főispánt bucsuztat, hanem inkább installáló díszközgyűlést láttunk volna magunk előtt s a bizalom és elismerésnek oly impozáns módon történt megnyilatkozása is mintha nem a letűnő, de a felkelő napnak szólt volna.

Valóban minden keserőséget — mi az emberi élettől elválaszthatlan — minden csalódást és küzdelmet bőségesen pótló *büszkeség* érzete kell hogy eltöltse a távozó főispánt annak láttára, hogy a mai anyagiság és önzés korában nem halt ki még teljesen az idealizmus, a nagy eszmék megvalósításáért küzdő nagyjaink iránt lelkesedni tudó elismerés. Az elismerésnek a polgártársak által font és nyujtott örökzöld babékoszoruja valóban a legszebb, legnemesebb jutalom az egész teljében felfogott s átértzett munkakörnek hűséges, pontos és lelkiismeretes betöltéseért.

Jól emlékszünk még s velünk együtt bizonyára t. olvasóink is azon óriási lelkesedésre, igaz örömrre, mit Balla Aladár, e város szülöttjének Ujvidék sz. kir. város főispánjává történt kinevezése keltett s nem felejtettük még el a főispáni működéséhez fűzött nagy reményeket sem. A program, mit főispáni installációja alkalmával kifejtett s mely a közélet, a közigazgatás minden ágát felkarolva, a város gazdasági életének fejlesztése mellett az ipar és kereskedelem felvirágoztatását, a nemzetiségek és felekezetek közötti békés egyetértés megszilárdítását tűzte ki céljául, megnyugvással, bizalommal töltötte el úgy a személyes mint politikai ellenfeleit is. S ma, midőn

rövid, alig 3 1/2 évi főispáni kormányzata után azt látjuk, hogy Balla Aladár tényleg minden törekvését és tehetségét e város anyagi és kulturális felvirágoztatásának szentelte fáradhatlan lángbuzgalmával; midőn e város jövő nagyságának általa történt biztos megalapozását látjuk s midőn kétségbevonhatlan tények és nagyszabású alkotások minden szónál ékeesebben hirdetik e város rohamos fejlődését, előbbrehaladását: lehetetlen az elismerés zászlaját meg nem hajtani s lehetetlen igaz őszinte hálaérzettel be nem telni Balla Aladár dr. iránt, kitől még az irigység, a rosszakarat sem tagadhatják le az elévülhetlen érdemeket.

Ha netalán politikai felfogás tekintetében van eltérés: egyben találkozunk, találkozik e város polgársága nyelv és felekezet különbsége nélkül: *annak egyhangú elismerésében*, hogy Balla Aladár dr. rövid főispáni működése alatt is már érenél maradandóbban véste be nevét Ujvidék város történelmébe. Balla Aladár dr. nemcsak megfelelt a személyéhez fűzött reményeknek és lelkesedésnek, de annál többet tett. Megszerezte magának a többi pártok tiszteletét és szeretetét, barátaivá tette — aminek igyekezetét programjába szintén felvette — ellenfeleit is és nincs, aki bevallani nem kényszerülne: Balla Aladár dr. minden tetteben szülővárosának és polgárságának nagygyá, boldoggá tételére törekedett szüntelen.

Bármilyen fájdalmas legyen az elválás tudata, megnyugtató és felemelő magának a távozó főispánnak azon határozott kijelentése, hogy elválása nem végleges. Mert mint a törvényhatóság virilis tagja tovább is együtt fog működni e város felvirágoztatásáért munkálkodók sorában, de meggyőződésünk, hogy a nemzeti jogokért folytatandó harcban is részt fog venni s méltó helyet elfoglalni az ország vezetői sorában, ahol kétszeres örömmel üdvözlöljük majd a főispáni székéből most távozott, de továbbra is tisztelettel és szeretettel övezett — a mi vérünkben és husunkból való — polgártársat. z.

Belépés a függetlenségi és 48-as pártba. Az ügyvédi karnak egyik tekintélyes tagja, Dr. Endrőci Mihály közkeveltségnek örvendő ügyvéd f. é. nov. 23-i kelettel Balla Árpád pártelnökhöz intézett következő levélben közölte a függetlenségi és 48-as pártba való belépését:

„Azon kezdem, hogy függetlenségi voltam mindenkor; a véremben van. Baranya vármegyének legmagyarabb vidékéről, az „ormányság“-ból kerültem ide 48-as elveimmal — akkor, amikor itt még csak serdülőben volt a függetlenségi eszme. Hű tagjává lettem a pártnak. Utam csak pillanatra vált el az Önökétől — akkor, amikor a koalíciós szellem ellenében lelkemet nem tudta lenyügözni a paktumos pártfegyelem. Hogy is mondaná az ormányságbeli polgártársam?: Nem való paripa nyakára a kolonc!

Talán nem vagyok szerénytelen, ha azt mondom, hogy az események igazat adtak nékem. Hazafias örömmel tapasztalom, hogy az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt a megalkuvások dicstelen korszakában is megtartotta igaz hitét. Lelekedve látom, hogy zászlaján a császári udvar szédítő parfume — illatától és a felekezetiesség fekete salakjától megtisztult magyar függetlenségi öselvek jelszavai: „a nemzeti szabadság“ és „az emberi egyenlőség — a színezet tisztaságában ragyognak. Csak természetes, hogy Ujvidék városának csaknem minden független és szabad gondolkozású férfia ehhez a zászlóhoz szegődik.

Ma még csak az erőgyűjtés korszakában vagyunk; de nincs már messze a harc ideje. Ha rákerül, az Önök sorai között kívánom azt megvívni mindannyiunk közös ideáljaiért: a haza függettségeért és minden polgára egyenlőségeért.

Hiszem, hogy amikor Önök közé lépek, épen oly szívesen fogadnak, amely szívesen jövök. Igaz nagyrabecsúlással

Dr. Endrőci Mihály.“

Orsz. képviselők beszámolója. Gróf Teleki Arvéd orsz. képviselők e hó 27-én érkeztek Ujvidékre, hogy másnap, nov. 28-án beszámoló beszédet mondjon. E beszámoló nemcsak a mostani politikai helyzetre való tekintetből bir nagy fontossággal, de azért is, mivel ugyanekkor az alföldi függetlenségi és 48-as párt itt Ujvidéken tartja alakuló közgyűlését. E kettős politikai esemény alkalmából az orsz. függetlenségi és 48-as párt legnevesebb vezérférfiai: élükön *Fustk Gyula* pártelnökkel — gróf *Batthyány Tivadar*, *Hock János* és *Holló Lajos*, valamint a bácskai és délvidéki orsz. képviselők is ide érkeznek. Méltó fogadásukra a párt-választmány körében

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
 VI. Dalmok-utca 12. sz.
 Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

serényen folynak az előkészületek és az itt megjelenők mindenestre személyesen is meg fognak győződni arról, hogy Ujvidéken az igazi függetlenség elveinek magja termékeny talajba hullott.

A diszközgyűlés.

A magas ormairól nagy nemzeti zászlót lengető városháza szokatlan ünnepi fényt öltött. A szőnyegekkel borított és virágos-kertté varázsolt lépcsőházon már 1/2 11 óra felé özönlött az ünnepi köntösbe öltözött közönség a virágokkal és zászlókkal gazdagon diszitett terembe, mely csakhamar szorongásig megtelt városunk előkelőivel, soraikban hölgyek is nagy számban. A nagyszámu tvh bizottsági tagokon kívül — köztük a mai és régi politikai pártok minden árnyalatából, képviselve volt itt városunk minden köre, nyelv és felekezeti különbség nélkül s az egybegyűltek valóban szingazdag és harmonikus egységbe olvadó, szép festői képet nyújtottak.

A vár. tanács, élén Dr. Demetrovics Vladimir polgármesterrel, pontban 11 órakor lépett a terembe s a biz. tagok és a vendégek szívélyes üdvözlése után Dr. Demetrovics polgármester jelenti, hogy a mai rendkívüli diszközgyűlést azért hívta egybe, hogy a belügymin. leirat közöltessék, melyben tudatja, hogy ő Felsőge Dr. Balla Aladárt, Ujvidék sz. kir. város főispánját ez állásától saját kérelmére legkegyelmesebben fölmenteni kegyeskedett, másfelől, hogy a főispán és a törvényhatóság egymástól elbucsuazzanak.

A min. leirat felolvasása után Bruck Ferenc vezetése alatt Dr. Lustig., Endre A., Lovreko-vich F., Dr. Gál Ö., Dr. Adamovich S., Dr. Kleiszner G., Szlavits J. és Popadies P. biz. tagokból álló küldöttség megy a főispánért, aki e küldöttség élén csakhamar diszmagyarban megjelenvén, falrengető viharos éljenzéssel fogadtatik s nem a polgármester által felajánlott főispáni, elnöki székre ül, hanem a tvh. biz. tagok első padosorában foglal helyet.

Ekkor elnöklő polgármester a néhány percre felfüggesztett közgyűlést újból megnyitván, a következő szavakat intézi a távozó főispánhoz:

„Ujvidék sz. kir. város közönsége és a tisztviselői kar nevében igaz, őszinte örömmel üdvözlö a főispánt, de bármennyire örömteljes ez üdvözlés, sokkal nagyobb és mélyebb a sajnálkozás, hogy ma bucsuzni is kell azon férfutól, ki főispáni székében tiszteletet és szeretetet szerzett. Mélyen sajnálja távozását, mert benne olyan főispánt veszítettünk, ki mint e város szülöttje, szülővárosának érdekeit mindenkoron melegen szíven hordotta s teljes odaadással, nagy tudással és fáradhatlan buzgósággal oda törekedett szüntelen, hogy e város felvirágzása, fejlesztése elérjék s a modern kultur-városok színvonalára emelkedjék. Nem akarja sokféle érdemeit egyenkint elsorolni, de egyet és a legkiválóbbat el nem hallgatja, t. i. hogy rövid politikai kormányzatának elsőrendű feladatát: hogy e sok felekezet és nemzetiség lakta városban a különböző felekezetek és nemzetiségek békés együttélése biztosítsák, sikerrel megoldotta. Dr. Balla főispán volt az, ki közelebb hozta egymáshoz a nemzetiségeket és testvéri egyetértést teremtett. Elismerést, hálás köszönetet mondva sikerdus működéseért, kéri, hogy jóakarátát tovább is megtartsa és azon biztos tudatban bucsuzik, hogy szülővárosáról a jövőben sem fog megfeledkezni; kéri a Mindenható, hogy a távozó főispánt áldja meg s engedje, hogy úgy a magyar haza, mint e

város javára, üdvére még igen-igen soká működhessek jó egészségben.

Szűnni nem akaró éljen, tapsok kísérték a polgármester szép beszédét, mire a tvh. biz. tagok részéről Dr. Lustig Nándor emelkedett szólásra s a függetlenségi párt nevében a következő magas szárnyalású beszédet mondotta:

Méltóságos Uram!

Tisztelt törvényhatósági bizottság!

Közéletünk megnyilvánulásaiban léptenyomon találkozunk oly jelenséggel, mely más nemzetek közéletében aligha észlelhető és e jelenség az, hogy a közéletünkben, országos politikánkban első sorban, kiváló helyen szereplő férfakkal nem akkor azonosíthatjuk magunkat teljes szívvel és lélekkel, mikor ezek a férfiak tehetségük és a viszonyok alakulása folytán oly helyre jutnak, hol ténylegesen közreműködhetnek az ország sorsának intézésében, hanem sokkal inkább akkor olvad egygyé poitikai érzelmvilágunk az övékkel, mikor még nincsen vagy már nem lehet részük a kormányzati hatalomban. Ezen legsajátosabb közéleti jelenségnek a mi kivételes közjogi helyzetünk az oka, mely az országnak és ebben az országban ennek a városnak egyaránt hazafiásan érző és bizonyára ugyanazon nemzeti célokért lelkesedő népét két nagy és egymással ellenfelekként szemben álló táborra különíti: arra, mely az igaz hívő türelmetlenségével, lelkesedésével, önfeláldozásig menő áldozatkészségével és minden poklokot keresztül kívánja megvalósíttatni a magyar nemzeti állam összes lételeit és első sorban a gazdasági függetlenséget, ez az érzelmi politikusok tábora és arra a másik táborra, az ugynevezett gyakorlati politikusok táborára, mely nem okulva az évtizedes megalkuvások eredménytelenségén, nem okulva a történelem azon tanulságán, hogy Magyarország ellenállás és küzdelem árán tudott csak jutni legtermészetesebb nemzeti jogai némelyikéhez, most is megalkudni kíván a viszonyokkal és megalkudni kíván saját lelkiismeretével is, mert ez a tábor is tudatában kell hogy legyen annak, hogy önálló bank és önálló vámterület nélkül ez az állam lehet civilizált, lehet rendezett állam, de magyar nemzeti állam nem lesz soha.

A miniszteri leirat, mely Méltóságodnak a főispáni állásától saját kérelmére történt felmentését hozza tudomásunkra, ékesen szóló dokumentuma a meg nem alkuvó értelmi és a lelkiismerettel is megalkudni tudó gyakorlati politika közti természetellenes ellentétnek: magyar nemzeti célokért lelkesedni, azokat felelőtlen helyről és módon üres jelszavakkal hirdetni lehet és szabad, de ugyanezen nemzeti eszményeket és létfeltételeket hivatalos helyről, oly helyről, hol más nemzeteknél egyebet tenni mint nemzeti feladatok megvalósításán munkálkodni elképzelhetlen dolog volna, megvalósítani akarni, nálunk fejvesztés terhe alatt tilos.

Szomorú igazság ez, tisztelt közgyűlés és e szomorú igazság csakis akkor fog eltűnni közéletünkől, ha a tündöklő példa, melyet Méltóságod nyújtott, megragadja e hazának kis és nagy fiait egyaránt. Méltóságod nem alkudott meg lelkiismeretével, mindenkor hazafiás meggyőződése és hirdetett elvei talaján állva kívánta hivatalos állásában is a minden irányban független Magyarország kiépítését, kívánta az önálló bank ügyét szolgálni. Ott hagyta a diszes állást, mert nem akart, nem tudott hűtlen lenni nemzeti ideáljához. Minden hazafinak, legyenek bár politikai ellenfelei is, háláját és elismerését érdemelte meg önzertest tetteivel a haza szent ügyének hozott áldo-

zatával. Különösen sulyosan érzi az áldozatot ezen város, mely negyedféleves kormányzata alatt többet haladt, mint a megelőző négy évtized alatt. Ujvidék városában a modern intézmények egész sorozata fogja még a késői utódoknak is hirdetni azt a tetterős, céltudatos, hazája és a gondjaira bizott város fejlesztésében törhetlen erélyvel és fáradhatlan munkaerővel folytatott munkásságot, melylyel Méltóságod Ujvidéknek első és igazi függetlenségi érzelmű főispánja soha el nem mulóvátette emlékét. Midőn a törvényhatósági bizottság, városunk közönsége nevében csatlakozom a polgármester ur által Méltóságodhoz intézett szívélyes bucsuszavakhoz, a törvényhatósági bizottság függetlenségi pártja nevében mint lelkes harcosunkat és vezérünket a legmelegben üdvözlöm.

A szerb radikális párt nevében Tomics Jása szokott szónoki verv-el a következő lendületteljes és nagyhatású beszédet mondotta:

„Tekintetes törvényhatósági bizottság!
Méltóságos Uram és tisztelt barátunk!

Amidőn néhány évvel ezelőtt elfoglaltad az ujvidéki főispánok székét, nekem is osztályrészemül jutott, hogy üdvözölhesselek, amit én kész örömmel tettem. Ma, amidőn itt hagyod a főispáni széket, megint engem biztak meg azzal, hogy én intézzek bucsuszt hozzád. És ezt én különös megtiszteltetésnek tartom.

Mi nem értettünk egyet mindenben. Nem minden kérdésben jártunk egy csapáson. De összekötöttek minket a nagy horderejű kérdések és a messzekiható gondolatok: Magyarország minél szélesebb alapokra fektetett államjogi és gazdasági függetlensége. Ezek pedig életbevágó eszmék, mert amíg ezek nem érvényesülnek, mindnyájunk politikai és gazdasági élete pangásra van kárthatva. És volt még egy nagy eszme, amelyet Te megértettél és erőddel képest annak keresztülvitele érdekében fáradoztál. Megértetted azon óriási nehézségeket, amelyek hazánk előrehaladásának és fejlődésének útjában vannak. Megértetted, hogy szabad, boldog és független Magyarországot csak polgárainak összetartása, tömör egysége alkothatja meg. És Te Magyarország nemzetiségeiben nem a hazaárulókat kerested és találtad, hanem a másverű és nyelvű testvért és hatáskörödben azon fáradoztál, hogy a nemzetiségi kérdés igazságos elintézését nyerjen.

Te ma itt hagyod a főispáni széket. És miért hagyod el fényes állásodat? Azon nagy megrázkódtatás és szakadás, amely a nagy magyar függetlenségi pártban végbement, más tőre utasít Téged. Mi, ezen párt odaadó és hű barátai mélyen fájlaljuk ezen megrázkódtatást és én e helyen nem szándékozom bírálatot mondani ezen megrázkódtatásról, mert nemcsak a magam nevében beszélek. De azt bátran mondatom: akár mi is legyen a véleményünk ezen szakadásról, Te emelt fővel távozol helyedről. Kész voltál fényes állásodat feláldozni elveidért, ez pedig a mai korban és a mai viszonyok közt oly jelenség, amely előtt meg kell hogy hajoljanak ellenfeleid is. Engedje meg a tisztelt törvényhatósági bizottság és engedd meg Te is Méltóságos Uram és tisztelt barátom, hogy eltekintsek attól, ami talán holnap már végbe fog menni. Én a jövőbe nézek és már a közel jövőben látom azt a napot, amelyen Magyarország önállóságának és függetlenségének összes barátai egy táborban lesznek. Sőt még azok is, akik soha sem voltak tagjai a függetlenségi pártnak. Ezen szakadás előidézésében az emberi akarat is játszott szerepet! De ezen akarat eltör-

pül, megs
geografiai
jogait köv
kezetesség
datait és
egy tömeg
akik szab
tanak éln
nemzeti
várják.

En lá
tulajdonké
életét vag
évszázado
soká. És
sokáig? A
kibirni.

De e
hatolhatok
csuzás pil
horderejü
nehéz na
Őszintén
legyen.

Végü
és tisztelt
fejzem
és a közj
lőszinüleg
tenni. Jó
mat kíván
és hazán
amennyit
képes vol
Ezutá
mondott l

„Nag
tes tvh. B

Kim
szülőváros
zönsége
főispánjuk
gyűlés ke

Nagy
tem ki is
tést, ünne
szeretette
csuzó köz
a bucsuzá
kordjai sz
a szeretet
kel enger
mindezek
továbbra
Ezért csa
tól, de m

Sajna
főispáni
az állást
fogom. E
reputáció
lével tart
lett tehát
ritasom
lenségi e
ott hagy
politikai
hattam,
azért, an
meggyőző
tehát az
moru szí
tovább j
minden g

Csak
kebb pá
legtisztáb
gyermekl
választha

pül, megsemmisül, ha a természeti, társadalmi, geográfiai és gazdasági törvények a maguk jogait követelik. És ezen törvények vas következetességgel megszabják Magyarország feladatait és ezen megvesztegethetlen törvények egy tömegbe fogják összegyűjteni mind azokat, akik szabad és függetlenségi államban óhajtának élni és akik kulturális, gazdasági és nemzeti tekintetben aspirációik kielégítését várják.

Én látom már ezt a közeli jövőt. Mert a tulajdonképeni válság, amely Magyarország életét vagy halálát van hivatva eldönteni, már évszázadok óta húzódik és már nem tarthat sokáig. És miért nem húzódhatik ezen krízis sokáig? Azért, mert már nem lehetne sokáig kibírni.

Ezen kérdések mélyébe ezuttal nem hatolhatok! Kötelességemnek tartottam a buszus pillanatában megemlékezni azon nagy horderejű gondolatokról, amelyektől hazánk nehéz napjaiban ezen terem visszhangzott. Ószintén kívánom, hogy ez a jövőben is így legyen.

Végül pedig engedj meg Méltóságos Uram és tisztelt barátom, hogy hálás köszönetünket fejezzem ki minden jóért, amelyet városunk és a közjó érdekében tettél. Mint ember valószínűleg el is mulasztottál egyet-mást megtenni. Jó egészséget, szerencsét és bő alkalmat kívánok Neked, hogy a jövőben városunk és hazánk érdekében többet tehess, mint amennyit rövid főispánkodásod alatt megtenni képes voltál.

Ezután Balla Aladár dr. következőkben mondott köszönetet és bucsut:

„Nagyságos pongármester Ur! Tekintetes tvh. Bizottság! Mélyen tisztelt Vendégek!

Kimondhatatlanul jól esik szívemnek, hogy szülővárosom törvényhatósága, tanácsa és közönsége arra érdemesített, hogy tőlem, volt főispánjuktól egy, tiszteletemre rendezett diszgyűlés keretén belül vesznek bucsut.

Nagy kitüntetés ez énnekem és hálaérzetem ki is vált mindjárt belőlem egy kijelentést, ünnepélyes ígéretet: és ez, hogy az önk szeretetteljes megjelenésében, ezen u. n. buszus közgyűlés rendezésében nem az elválás, a bucsuzás, nem az elszakadás mélabus akkordjai szólnak hozzám, hanem látom ebben a szeretet ama szálainak bogozását, melyekkel engem e városhoz, e város közönségéhez mindezek javára, érdekeinek a szolgálatára továbbra is magukhoz láncolni igyekeznek. Ezért csak mint volt főispán bucsuzom önöktől, de mint e város szülőltje, polgára nem!

Sajnálom a munkakört, mely az ujvidéki főispáni állással engem megilletett, de hogy az állást most itthagytam, megbánni soha sem fogom. Ezt az állást ezuttal csakis politikai reputációm, politikai presztigejem tönkretételével tarthattam volna meg. Választanom kellett tehát ezen diszes állás és politikai integritásom között. Ezen főispáni székbe függetlenségi elveim elismerésül kerültem és ime ott hagytam ama helyet, mert nem akartam politikai elveimet elhagyni. Könnyen választhattam, nem gyötör lelkiismereti furdalás azért, amit cselekedtem. Politikai elveim és meggyőződéselem szeplőtleniségével váltam el tehát az ujvidéki főispáni állástól, nem szomorú szívvel, hanem diadalittasan. De azért tovább is szülővárosomnak marad szentelve minden gondolatom, tudásom és tehetségem.

Csak Ujvidék marad továbbra is az én szükebb pátriám, melyhez életem legédesebb, legtisztább korának, az ártatlan, az ideális gyermekkoromnak szép és meleg emlékei elválaszthatatlanul kötnek. Bárhová vigyen hiva-

tásom, a nekem megirt sorsom sajkája, úgy el nem vihet, hogy szülővárosomtól, Ujvidéktől végleg elszakítson. Vissza-vissza fogok ide térni, hogy bár csekély erőmmel, de annál nagyobb buzgósággal és lelkesedéssel e város felvirágzásán dolgozók sorában helyet követeljek magamnak. Tehát csak attól a főispáni székétől mondok bucsut, de nem ezen törvényhatósági bizottságtól, nem a város közönségétől.

Három és fél évi főispánságom ideje alatt minden illetékes helyről, de különösen a legilletékesebb oldalról, e város közönsége részéről annyi őszinte, buzgó és jóakaró támogatásban volt részem, hogy nem mulasztottam el ebben a pillanatban mindezekért a támogatókért leghálásabb köszönetemet kifejezni. Megfeleltem-e a belém helyezett bizalomnak, hasznára volt-e 3 és fél évi kormányzatom e városnak, azt bírálják meg önök, meg fogja bírálni az irás, mely a város történetéről fog szólni. De akárhogy legyen, engem a hála erős köteleke fog mindenkoron szülővárosom közönségéhez láncolni, hátralevő közérdekű munkásságom nagy részét pedig ennek a városnak fogom szentelni, melynek felvirágoztatása, fejlesztése munkájában mint a törvényhatóság virilis tagja részt kívánok s együttműködni meg nem szünöm.

Midőn újból hálás köszönetemnek adok kifejezést a ma itt ért kitüntetésekért, kérem a város közönségét, tartson meg továbbra is kegyes jóindulatában. Éljen a haza!

A bucsuzó főispánnak igazán remek szónoklat számba menő és nagy lelkesedést keltő szavaira olyan tomboló éjenzés, viharos tapsok és helyeslések zúdultak fel, hogy toll alig képes leírni a hatást: látni és hallani kellett, mint ragadja magával ifju szónoki előadásával a közönséget, melynek sorai közt nem egy szem borult a meghatottság könyvébe. Feledhetetlenül szép és emlékezetbe mélyen bevésve marad az ünnepi diszgyűlés, melynek méltó befejezéséül Bruck Ferenc lelkes indítványára egyhangulag elhatározottat: hogy az elhangzott szép beszédek szó szerint jegyzőkönyvileg megörökítettnek s hogy Balla Aladár dr. arcképét a közgyűlési terem számára megfestetik. A mindvégig ünnepies és lelkes diszközgyűlés Balla Aladár dr. éltetésével ért véget.

Üdvözlések.

A diszközgyűlés után a vár. tanács tagjai teljes számban jelentek meg a főispáni hivatalban és nevükben Dr. Demetrovits polgármester mondott rövid szavakban egyfelől köszönetet azon sok jóindulatú támogatásért, melyben az immár távozó főispán mindenha részesítette, másfelől Isten áldását kívánva jövő munkakörére, továbbra is kéri a tisztviselői kar iránti jóakarátát és biztosítja emlékének, nevének hálatelt szívvel leendő megőrzéséről. Balla főispán látható elérzékenyült arccal, igaz, meleg szeretettől áthatott következő szavakkal válaszolt a polgármester szavaira: „Kedves Barátaim! Sok és nagy munkában osztályos Társaim! A bucsu ma elhangzott szavai után csak most hatja át lelkemet a melankólia érzete, midőn titeket látalak magam előtt, kedves munkatársaim és ez természetes, mert ha elgondolom, hogy 3½ évi kormányzati működéseim egész ideje alatt, napot-nap után véve, veletek, a szeretet, a kölcsönös megértés és a kölcsönös igaz ügybuzgóság hatalmas tényezővel együtt dolgoztunk e város nagygyá, széppé és boldoggá tételére és ha elgondolom, hogy ebben a gyönyörűségteljes, szép törekvésben ti ép olyan nemes ügybuzgóságot tanu-

sítottatok, mint amennyi rajongással én is szíven hordottam szülővárosom közérdekét; ha elgondolom, hogy mennyi nemes önmérséklet-ről tettetek nekem tanuságot olyankor, amidőn egyrészt a mindannyiunkkal közös emberi gyarlóság és a nagy célok által olykor-olykor felidézett türelmetlen szenvedély talán bántó és látszólag disszonans hangjai érték részemről fületeket: akkor elhihetitek nekem, hogy midőn Töletek bucsuzom, barátaitól, munkában a legnemesebb módon osztályos társaimtól, szívemet a válás igaz, őszinte fájdalma hatja át és ugyanakkor veletek szemben a nagyrabecsülést és igaz tiszteletet fokozottan érzem. Ebben a melankólikus hangulatban csak az az egy erős tudat és szilárd elhatározásom kelt bennem vigasztaló hangot, hogy eddigi együttes munkálkodásunk csak a megszakítás nélkül való közvetlenségében ért véget, tehát csak a mód változott, míg a lényeg ugyanaz marad: e város inaugurált és nagy lépésekkel megindult fejlesztésének nagy munkájában, habár ezután csak közvetített módon, de veletek lélekben, felfogásban és legönzetlenebb igyekezetben továbbra is mindig egybeforrva maradok. Kérlek, tartsatok meg ezután is eddigi őszinte szeretetetekben és bizalmatokban.”

A főispán a megjelentek mindegyikétől meleg kézszorítással és ezen szavakkal vett bucsut: Viszontlátásra a további munkában. A tisztviselői kar frenetikus éljenci alig hangzotak még el és már újabb monstre-küldöttség jelent meg: a függetlenségi párt 100-on felüli küldöttsége, melynek nevében Dr. Fischer Henrik a következő bensőségteljes, emelkedett hangú bucsuszavakban tolmácsolta a párt ragaszkodását:

„Szeretett Vezérünk, kedves Barátom! Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt lelkes kuruc tábora feszült figyelemmel kísérte a nemzetünk gazdasági függetlenségéért megindult nagy nemzeti küzdelmet és határtalan lelkesedéssel és jóleső örömmel tapasztalta, hogy szeretett vezérünk a nemzet törvényes jogaiért és igazaiért sikra szálló harcosok táborába száll, hogy a harcból kivegye a maga részét.

Büszkeséggel tölt el ezen lélekemelő és példaadó magatartásod. Elhatározásod megragadja lelkünket, hisz vajmi ritka dolog ebben az anyagias korban, hogy valaki kiszakítja magát a hatalom varázslatos büvköréből, ott-hagyja, eldobja fényes közjogi méltóságát azért, hogy a nemzet jogaiért küzdő harcosokhoz szegődhessék.

Haladj a megkezdett uton szeretett vezérünk, a mi lelkesedésünk bizonyítéka annak, hogy helyes uton jársz.

Jellemednél, készségednél, tanultságodnál, tántoríthatatlan és kipróbált, elvhűségédnél fogva predesztinálva vagy arra, hogy a megindult nagy nemzeti küzdelemben előkelő szerep jusson osztályrészedre neked és hivatva vagy arra, hogy pártunk szent és dicső zászáját fennen lobogtasd és győzelemre vidd.

Harcba indulsz szeretett Vezérünk, bucsuzni jöttünk tehát, A megjelent lelkes hiveidnek nagy tömege ujjongó lelkesedéssel minden ékes szóval fényesebben bizonyítja, hogy iránted érzett tiszteletünk, szeretetünk és ragaszkodásunk határtalan.

Fájó szívvel látunk távozni a főispáni székéből, hisz 3 és ½ évi főispánságod alatt többet tettél a függetlenségi eszme és Ujvidék sz. kir. város érdekében, mint összes elődeid négy évtized alatt. De megnyugt az a tudat, hogy értékes munkaerőd részünkre fenn van tartva, kipróbált alkotó erőd részünkre el nem vesztett, megnyugt az a tudat, hogy azért távozol körünkől, mert imádott hazánk jogaiért harcba indulsz.

Előre Szeretett Vezérünk! Támogatásunkban biztos lehetsz! Jó kívánságaink követnek.

A szünni nem akaró, lelkes éljenzések csillapultával felhangzott Balla Aladár szava, telve bensőséges ragaszkodással a párthivek iránt, lelkesítő buzditással a párt függetlenségi elvei mellett való kitartásra:

Kedves Bajtársak! Amikor ezt a megszólítást használom, teszem céltudatosan. Mert még csak az imént éreztem szemembe lopózni a fájdalom könyeit, magam előtt látva derék vár. tisztviselő karunkat és bucsut mondván tőlük eddigi szakadatlan és közvetlen munkában eltöltött 3½ évi kormányzat után. De most a ti megjelenésetek első pillanatában valami extatikus, kitörni készülő öröm és boldogság érzete szállta meg szívemet, mert benetek nem az eddigi munkatársak válásra megjelent sokaságát látom, hanem azokat a bajtársakat, harcra kész küzdő társakat, akikkel a felveendő nagy nemzeti küzdelemben most már felszabadult szárnyakkal és új erőre kapott és szabaddá vált energiával fogok együtt működni. Lemondtam főispáni méltóságomról, erről a diszes politikai állásról, mert úgy éreztem, ha a mostani nehéz politikai viszonyok közt ezt az állást megtartom, közttem és köztetek ma-holnap tán áthidalhatlan szakadék támad, amely minket, harcosokat elválasztana. És lemondtam azért is — hiszen az az előbbi indító okkal egy és ugyanaz, mert nem akartam megtagadni lelkiismeretem parancsát, amely ma is, miként a multban mindenkori, a nemzeti jogok elsikkasztásának veszélye idején a kérielhetetlen megalakulás nélküli elszánt és kitartó harcot követeli. Ez a lelkiismeret, — a tettekkel egy és ugyanaz — engem épügy — mint szentül hiszem — titeket egytől-egyig, spártai anya módjára küld a szent ügyért vivandó harc golyózaporába. Hát magyarázzam-e tovább, miért bennem a nagy öröm és izmok at duzzasztó elszántság?! kérdezzétek meg saját magatokat: örültök-e annak, amit az elmúlt napok politikai harcai felidéztek; örültök-e annak, hogy most már tisztán láttok; örültök-e annak, hogy a konkoly kihullott és a válasz, amit erre lelkiismeretek ad, oka az én öröömnek is. És most végig tekintve ezen az impozáns, egymáshoz láncolt tömör falanszon, amely az én nagy boldogságomra, miként kedves szószólótok mondá, engem vezérnek tart és a zászlót újra a kezembe adja, — lehetetlen elfojtanom a fenséges öröm érzete mellett a belőlem kitörni készülő hatótát, annak az operette-be illő erőlködésnek a láttára, amely már néhány nap előtt ellenünk és a mi erős függetlenségi törekvéseink ellen titkos konventikumokban, nagyképű fontoskodással, papirból való lánzsákat osztogat vala ki. Nem nevezem meg őket, hiszen ismeritek mindannyian. Ők azok, a mindig lesipuskások. Visszatérek oda, ahol kezdtem és újra örömteljes hangon köszöntlek titeket és amidőn hálás köszönetemet ismételtlen nyilvánítom impozáns megjelenésetek és a belém helyezett bizalmatokért, kérlek: fogjunk össze és vállvetett erővel fel a nemzeti jogok védelmi munkájára!

A megjelent párthivek lelkes és szünni nem akaró éljenzések közt hucsztak a volt főispántól és még hivatalos helyiségeiben rendezítve „Kossuth Lajos“ dallamára, hagyták el a városházát.

Az ujvidéki politikai ugrádozók munkában.

Azoknak a fővárosi lapokban, különösen a „Budapesti Hírlap“-ban megjelent és ismert kézből eredő tendenciózus híreknek és nyilat-

kozatoknak igazi értékükre való rekudakálása, valamint a netán félrevezett közönség objektív tájékoztatása végett közöljük a következő — lapunkhoz intézett Nyilatkozat-ot:

„A Budapesti Hírlap“ immár két ízben oly tendenciózusan hazug és cinikus tudósításnak adott hasábjain helyet, hogy mi azt még fölényes többségünk tudatában sem hagyhatjuk megbélyegzés nélkül.

Valótlan és hazug annak a tudósításnak minden sora, minden szava. Hogy ezt tényleg is bebizonyítsuk, felhívjuk a B. H. tudósítóját: jelentse ki, hogy Bozsenik Bélán kívül van-e még egy nyíltan kijelentett Kossuth-párti tagja a tvh. bizottságnak? Van-e nevezetten kívül még és hány Kossuth-párti Ujvidéken? Sorolják fel azoknak neveit.

Felhívjuk, hogy a B. H.-ban jelzett és félrevezetés céljából és a kormánykörök megfélemlítésére irányult azon ígéretét az Ujvidéken nem létező Kossuth-pártiaknak váltsa be és népgyűlését, amely Teleki Arvéd grófnak biztatmatlanságot fog szavazni, tartsa meg mielőbb. A nagy blamázs akkor ország-világ előtt is ki fog sülni, mert 2—3 régi szabadelvűpártin és egy volt függetlenségin kívül más nem lehet ott. De ott lesz a hatalmas Justh-párti tábor, mely a népgyűlésen le fog számolni ezekkel az ugrálókkal. Ujvidéken — újra hangsúlyozzuk — más nagy párt nincs, mint Justh-párt. Volt vagy 8—10 alkotmánypárti, de ezekről maga az utolsó elnökük, Szlezák Lajos dr. kijelentette, hogy „megszűntek.“ A B. H. cikkének többi része különben ép oly igaz, mint az elmaradt fáklyásmenet, melynek okasasakor Ujvidéken az emberek nevetögöresöket kaptak.

Felhívjuk: tartsák meg a fáklyásmenetet, majd elválk ott is, hogy nincs Kossuth-párt, nincsenek emberek, nincs és nem lesz! Ennek a cikknek a hatása olyan hosszú életű, mint legfeljebb a tiszavirág: már megjelenése után kiséül, hogy abból csak a címe igaz.

Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt elnöksége.

HIREK.

Személyi hir. Dr. Demetrovits Vladimir polgármester, Dr. Szlezák Lajos főügyész, Orbán Ignác műszaki tanácsos és Endre Antal, Szlavnits István tvh. biz. tagok e hó 22-én Budapestre utaztak, hogy a vllamos vasut engedélyezése tárgyalásain résztvegyenek. Ugyane küldöttség, kiegészítve Balla Árpád és Mayer József biz. tagokkal, Ujvidék város képviselőtében résztvesz az e hó 25-én felavatandó Kossuth mauzóleum orsz. ünnepélyén.

Az új főispán. Mint minden nagyobb állásnál, az ujvidéki főispáni állásra is egy egész sereg lehetséges és lehetetlen embert jelölgetnek, tippelnek. Hogy ilyenkor önjelöltek is fel felbukkannak, szintén természetes, — különösen Ujvidéken. Sőt a reklamirozás elegáns eszköze is már munkában van. Kérünk egy kis türelmet. Előbb be kell várni, míg a ko-operáló társaság az önálló bank előkészítésére vonatkozó felhatalmazással, a magyar századnyelvvel és hasonló jókkal — avagy mindezek nélkül a Fejérváry kormányznál is kevesebbel, de minden esetre újabb kinevezéssel visszajön Bécsből. Akkor kerül a sor az ujvidéki főispáni állás betöltésére is. Erre az állásra számtalan orsz. képviselő és ismert nevű nagybirtokos tart igényt. Értesülésünk szerint vagy az alkotmánypárti képviselő Pescha Miklós, vagy Matkovich Béla temerini nagybirtokos van kiszemelve.

Justh Gyula köszönete. Balla Árpád pártelnökhöz iniézett levelében Justh Gyula következőkben köszöni pártunknak hozzá küldött üdvözlő táviratát: „Tisztelt Uram! Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt választmánya mai ülésén hozott, hazafias érzéstől áthatott, megleghangu, lelkes határozatukért fogadják hálás köszönetemet. Az önzetlenül és becsületesen gondolkozó hazafiaknak támogatásából meritek erőt a további küzdelmekre. Mikor látjuk, hogy azok, kiknek csak azt a kötelességet kellene teljesíteniök, hogy: maradjanak hűek hazájukhoz, cserbehagynak bennünket, kétszeresen jól esik az, hogy közénk, a küzdők közé tette kész honfiak, elszánt harcosok csatlakoznak. Hazafias üdvözlettel! Justh Gyula.“

Pártgyűlés. Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt választmánya e hó 20-án este a pártkör helyiségeiben gyűlést tartott, melyben a választmányi tagok szokatlan nagy számban, majdnem kivétel nélkül megjelentek, egyfelől hogy a jövő vasárnap tartandó képviselői beszámoló alkalmából szükséges előkészületeket, az ünnepélyek programját megbeszéljék, másfelől hogy a párt mint ilyen, az országot érintő legvitalisabb, legfontosabb ügyben, a nemzeti bank ügyében már korábban vallott állásfoglalásához hiven, bizonyosságot tegyen régi függetlenségi elvei- és eszméihez való ragaszkodásáról. A gyűlésen Balla Árpád pártelnök elnökölt, aki rövid visszapillantást vetve az ujvidéki függetlenségi és 48-as pártnak kevészszámu hívővel történt megalakulására, majd mindig nagyobb tért hódító munkásságát és sikerrel folytatott küzdelmeit ecsetelve, továbbra is kitartásra buzditotta a párt jelenlevő tagjait. Nagy tetszéssel fogadott szavainak hatása alatt Dr. Lustig Nándor alelnök határozati javaslatot terjesztett be, melyet a jelen voltak egyhangulag nagy lelkeséssel elfogadtak és sajátkezüleg aláírtak. A határozati javaslat következőleg hangzik: „Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt lelkesedéssel vette tudomásul az országos függetlenségi és 48-as párt hazafias többségének az ország gazdasági függetlensége és különösen az önálló magyar nemzeti bank mellett való törhetetlen állásfoglalását. Hazafias örömmel, mély meggyőződéssel és a győzelembe vetett erős hittel maga is az önálló bank harcosainak sorába lép, szívvvel-lélekkkel üdvözlí és kitartásra buzditja a bankkurucok nagynevű, törhetetlen erélyű, megalkuvást nem ismerő vezérét: Justh Gyulát és méltó táborát. Balla Árpád dr., Lustig Nándor, Mayer József, Lovrekovich Ferenc, dr. Fischer Henrik, Spirka József, Róka János, Szabó Lajos, Wawra Lajos, Apró György, Viletti Vilmos, Bruck Ferenc, Ludwig József, dr. Deák Imre, Ligeti Ferenc, Gógös Ignác, Guszek István, Paul Keresztély, Weisz J., Polyákovits V., Gál F., Linaries V., Wachtl Imre, ifj. Jójárt János, Irsay Antal, Gály József, id. Jójárt János, Csorba Ferenc, Szabó István, Geiszler József, Brezina Antal, dr. Márkus Demeter, Hodoványi Andor, Pekló Béla, Czoczek Nándor, Mamusich István, Szalay Lajos, dr. Schosberger Sándor, Szabó János, Varga György, Kron Richárd, Gold Béla, Gógös Árpád, Gábor Zsigmond, Herger Ágoston, Csipő Mihály, dr. Kovács Bódog, Péterváry Sándor, dr. Várnay Ernő, Idey Illés, Róka Imre, Szücs Ferenc, Nyiri András és Balla Aladár dr.“ Ezenkívül a pártkörhelyiségben jelen volt számos nem választmányi, de párttag lelkesedéssel sietett nevének aláírásával dokumentálni, hogy a párt-választmány határozatát lelkesen fogadják. Összesen tehát

54, szöve
90 száza
még több
mányi ha
szul szá
48-as pá
A gyűlés
Aladár c
szünni n
megszaki
helyzetet
ülés a le
Az
napi közg
Balla Ár
ségi párt
tartja, el
tem. Gal
Az
dőben se
egy-két l
végleg a
mint a
inkább v
számára
a fürdőt
szélesebb
mutatkoz
kérdézős
megnyitá
gyógyinté
berendez
ban és a
oly mode
város dic
A m
helyisége
következ
szavajla:
Eduárd:
ják: Dr.
Pál úr.—
csengety
ért oly k
úrhölgy,
4. a) Sau
Popper I
adja: dr
Kunwald
Kezdeté
családi
esőleg
családi e
Lop
keresked
féle gőz
tette, hog
Egy
jobb a S
nyen em
erőteljes
2—5
Az Emulsi
lással a
fele módz
fegyőt — a
— kérjük
lembé v

54, szóval a 68 tagot számláló választmány 90 százaléka. A távollevők közül is utólag még többen irták alá az immár pártválasztmányi határozatot. Ezzel a kételkedők és rosszul számítók tisztában lehetnek az ujvidéki 48-as pártválasztmány és párt álláspontjával. A gyűlésen az esti gyorsul hazaérkezett Balla Aladár dr. volt főispánunk is megjelent és szünni nem akaró lelkes éljenzéstől folyton megszakított beszédben méltatva a politikai helyzetet, kitartásra buzdított. A választmányi ülés a leglelkesebb hangulatban ért véget.

Az alföldi függetlenségi párt jövő vasárnap közgyűléséről a következő sürgöny érkezett Balla Árpád pártelnökhöz; „Alföldi függetlenségi párt vasárnap Ujvidéken közgyűlését megtartja, előkészületeket azonnal folyamatba tettem. Gallovich“.

Az ártézi fürdőből. A városi ártézi fürdőben serényen folynak az előkészületek, de egy-két hét még bele fog teini, míg a fürdő végleg átadható lesz-e, mert úgy a város, mint a bérlő azt a helyes elvet vallja, hogy inkább vár még egy pár hétig, de a közönség számára csak teljesen kész állapotban bocsátja a fürdőt rendelkezésre. A fürdő iránt a legszélesebb körökben általános nagy érdeklődés mutatkozik és a vidékről tömegével jönnek kérdezősködő levelek, amelyek mind a fürdő megnyitását tudakolják. Jelenleg a hidegvizgyógyintézet és egyéb gyógyfürdőhelyiségek berendezésének munkálatai vannak folyamatban és a város közönsége büszke lehet, mert oly modern fürdője lesz, mint amilyennel kevés város dicsekedhetik.

A magyar Casinó által e hó 27-én saját helyiségekben tartandó hangverseny műsora a következő: 1. Endrői Sándor: „Visszavárlak“, szavalja: Rátvay Mariska urhölgy. — 2. Schütt Eduárd: „Souvenir Valses“, zongorán előadja: Dr. Zoltán Sándorné urhölgy és Kunwald Pál úr. — 3. a) Aimé Maillart: Ária a „Remete csengettyűjé“-ből; b) Tarnay Alajos: „Óh miért oly későn“? énekl: dr. Mayer Oszkárné urhölgy, zongorán kíséri: Schuchtar Albin úr. 4. a) Sauer Emil: „Serenade française“; b) Popper Dávid: „Conte de féé“, hegedűn előadja: dr. Ribiczey Kálmán úr, zongorán kíséri Kunwald Pál úr — A hangversenyt tánc követi. Kezdeté esti 1/2 9 órakor. — A legközelebbi *családi est* dec. 9 én tartatik s így a közbeszóleg — nov. 25 és dec. 2-ra tervezett családi esték elmaradnak.

Lopás a gőzfürdőben. Jovanovits István kereskedőség e hó 21-én d. e. a Dungserszky-féle gőzfürdőben azt a szomorú tapasztalatot tette, hogy kabinjában levetett nadrágja zsebé-

ből 1. db 20 kor. és 1 db 10 kor. összesen 30 kor. készpénzt ellopták, de aprópénzt és óráját érintetlenül hagyták. Feljelentése következtében rendőrségünk az ismeretlen tettest nyomozza.

Agyonyomta az ütköző. Bertók Imre 25 éves kocsioló e hó 21-én d. e. saját vigyázatlanságának áldozatán esett, amennyiben kocsiolását alkalmával az ütközők közé került és azok agyonlapították.

A Bethlen Gábor Kör a budapesti egyetemek és főiskolák protestáns hallgatóinak egyesülete alakuló közgyűlésén elnökké már másodizben, — a rendkívüli tevékenységről ismert Dr. Torday Géza választott meg. A megalakulástól még nem telt el kilenc év s az egyesület már is nagy munkája s páratlanul fényes multra tekinthet vissza. Munkaköre évről-évre rohamosan bővül, ami pedig mindennél fényesebben igazolja életképes, sőt hézagpótló voltát. A körnek a közel multban nagyobbított helyisége (Szentkirályi-utca 22. 1/23) rövidesen szüknek bizonyult, úgy hogy a helyiséget újolag ki kellett bővíteni, ahol is tágas, külön olvasó, billiárd, játék- és zenetermek állanak a tagok rendelkezésére. Az egyéniség fejlesztésére s a tanulmányok ápolására, hetenként belmissiói és vitaestélyek rendeztetnek. Hatalmas könyvtárán kívül a Bethlen Gábor kör az egyedül álló a pesti ifjusági egyesületek között, melynek saját ének- és zenekara van. — Pályadíjak kitűzésével munkálkodásra serkenti tagjait; pénzben és természetben kiszolgáltattott segélyeivel pedig szegénysorsu tagjait gyámolítja, míg számukra megfelelő állást nem szerez. E belső munkálkodás mellett a nagyközönsséggel is nagyfokú érintkezést tart. Ezt vannak hivatva istápolni az irodalmi és teaestélyek, valamint a vidék nagyobb városaiba történő lerándulások. De mindezek felül áll s a kitartó munka tündöklő glóriáját fonja ama hazafias és kulturerkölcsei célzat köré, melyek a kör egy otthon felállításával tüzött maga elé, melynek megvalósítására készletti egyrészt az hogy az ország különböző részéből a fővároba sereglett ifjak számára egy olyan egyesületet létesítsen, amely sokoldalúságával s tagjai közötti meleg baráti szeretetével pótolni fogja a szülői házat, az otthont, másrészt pedig utját állani annak, hogy anyagi erő híján egyesek a romlás, a bűnök fertőjébe lesüllyedjenek. Az egyesület helyiségével kapcsolatban meg is teremtette már ennek az alapját s 10 szegénysorsu tagját látja el lakással. Ezen akar a kör vezetősége építeni s kitartó munkával oda hatni, hogy a nagyközönsség eddig is tapasztalt jóakaratu pártfogása mellett, az ezidőszert még csirájában lévő eszme kifejlődve terebélyes fává növekedjék.

„A Szerbiába szóló postai csomagokhoz ezentul ismét három darab francia nyelven kiállított árubevallást (vámnyilatkozatot) kell csatolni, melyben pontosan kell feltüntetni a feladó és címzett nevét, a rendeltetési helyet, az áru nemét és a csomag tiszta és teljes súlyát. Pontatlan adatokat tartalmazó, vagy ily okmányok nélkül érkező csomagokat a szerb vámhivatalok nem engednek az országba.

Munkásházak Zomborban. A zombori vár. közgyűlés megbizta a tanácsot, hogy 40 munkásház építése iránt haladéktalanul tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

Papi gyűlés Futakon. Az ujvidéki esperes kerület papsága m. szerdán Futakon tartotta szokásos őszi tanácskozmányát, még pedig Kirschbaum Lajos esperes akadályoztatása

folytán Mihálovics Endre temerini plebános orsz. képviselő elnökléte alatt. A szokásos pontok letárgyalása után a kerületi papság táviratilag üdvözölte gróf Zichy Nándort 80. születésnapja alkalmából, ezenfelül ugyancsak táviratilag üdvözölte az „Alkotmány“-t, amiért a Spanyolországban nem rég kivégzett Ferrer-ügyben teljesen tárgyilagos álláspontra helyezkedett.

Az érsek bőkezűsége. Dr. Városov Gyula kalocsai érsek az óbecsei zárda-iskola kibővítéséhez és átalakításához 15.000 kor. hozzájárulási összeget adományozott.

Üzem-felvétel. A kulai posztógyár e hó 15-től kezdve, újból üzembe helyeztetett.

Tót pénztézet terjeszkedése a Bácskában. A petróci tót takarékpénztár a Bácskában újabb fiókot állít fel Pincéden. A pincédi tótok még néhány év előtt igaz jó hazafiak voltak. A gyermekeiket magyar iskolába küldték. Az agitáció azonban olyan eredménnyel járt a faluban, hogy a tót takarékpénztár a legjobb reményekkel próbálkozik.

Az ügyvédi kamara köréből. A szabadkai ügyvédi kamara Mannheim Emanuel dr. topolyai ügyvéd egyéni nevét a lajstromba Manó-ra helyesbítette, Jojkics Dusan dr. ügyvédet Óbecse, Bárdos Izidor dr. és Wódiáner Sándor dr. ügyvédet Szabadka székhelylyel az ügyvédek lajstromába beiktatta; Dembitz Lajos dr. szabadkai és Haller József ujvidéki ügyvédek önkéntes lemondásuk folytán töröltte, végül Löbl Nándor dr. magyarkanizsai ügyvéd lakóhelyét Zentára, Eidenmüller Elemér dr. zsabylai ügyvéd lakóhelyét pedig Ujvidékre áthelyezte.

Mennyit fogyasztottak el a lakodalmon. Küllöd községben még nem tünt le a patriarkális élet, mutatja az egyes nagyobb lakodalmaknál felhasznált és elfogyasztott élelmi cikkek. Weber György küllödi gazda fiának lakodalman elfogyasztottak 3 métermázsa lisztet 3 drb felnőt marhát, 3 drb disznót, 300 drb különféle baromfit, 30 kgr. rizskását, 25 kgr. vaját, 1000 drb tojást, 10 kgr. kávé, az ifju házaspár életének megédésítésére 1 métermázsa cukrot használtak fel s hogy a 300 körüli vendégsereg szomja eloltassék, 10 hektóliter bor és nagymennyiségű szódaviz fogyott el.

Uj szer rozsdá ellen. Mióta a vasat feldolgozzák, mindig kerestek olyan módokat, amivel a vas rozsdásodását meg lehet akadályozni. A rozsdát előidézi a savak, viz s a levegő nedvességének behatása. Ahol a vashoz levegő és viz ér, ott oxidáció, vagyis rozsdásodás áll be. Mint uj rozsdá elleni védőszert a közönséges foszforsavnak egy hig oldatát ajánlják. E szerrel való bevonás után a vas felületén vasfoszfát képződik, mely a vasat a rozsdától megóvja. A szer receptje a következő: 1 uncia vasreszelék, 4 uncia koncentrált foszforsav és 160 uncia viz.

Naponta érkező csemege ujdonságok óriási választéka Wagner csemege-üzletében Ujvidék.

Irodalom.

A legkedveltebb családi lap.

Ma, mikor a budapesti napilapok száma oly nagyra emelkedett, hogy alig van világváros, ahol aránylag annyi ujság jelenik meg, a gondos családapának nagyon nehéz a választás a sok elsőrangú lap között, ha olyan lapot akar választani, mely nemcsak tartalmánál és nivójánál fogva minden igényt kielégítsen, hanem arra is alkalmas legyen, hogy a család minden tagja olvashassa. E tekintetben ha-

Melyik jobb?

Egyszerű csukamájolajjal minden esetben jobb a SCOTT-féle EMULSIÓ. Jobb, mert könnyen emészthető és ennélfogva gyorsabb és erőteljesebb a hatása.

Jobb azért is,

2-5

mert szívesen veszik be azok, a kik a csukamájolajat undorító ize miatt visszautasítják.

Csakis tiszta és magasfoku lofoteni (norvégországi) csukamájolaj használata engedtetik meg a

SCOTT-féle EMULSIÓ készítésére; mert csak ez a leg-táplálóbb a világon.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védőjegyt — a halászt — kérjük figyelembe venni.

zánk legrégebb napilapja, a Pesti Napló ugy-
szólván egyedül áll. Minden párttól való teljes
függetlensége, nyílt szókimondása, kitűnő ér-
tesültsége, gazdag és változatos tartalma,
ezeknek a tulajdonságoknak köszönheti a Pesti
Napló, hogy ma az összes lapok között a leg-
több előfizetője van s előfizetőinek tábora
évről-évre növekszik. Különös értéket kölcsö-
nöz a Pesti Naplónak előzetői szemében a
Pesti Napló karácsonyi ajándéka: minden év-
ben egy remek, diszkötési, művészi és irodal-
mi értékű album, melynek értéke egymaga
felér a lap előfizetési árával. A Pesti Napló
kiadóhivatala az idén különösen értékes disz-
művel készül meglepni előfizetőit, melyet
minden most belépő új előfizető is megkap
karácsonyra, ha addig legalább egy félévi elő-
fizetési díjat befizetett és egy második félévre
magát kötelezi. E mű, a „Jókai-Album“ el-
sősorú diszmunka lesz, amely művészi kiál-
lításával, nagy képgyűjteményével s pompás
bekötésével a karácsonyi könyvpiac szenzá-
ciójának ígérkezik. A Jókai-Album-ban Jókai
Mór életét, munkásságát, diadalát jeles írók
és esztétikusok írják le. Érdekes képet feste-
nek a legnagyobb magyar elbeszélő életének
megkapó régényéről s arról a diadalutáról,
amelyen Jókai a mi magyar világunkban és
kint a nagyvilágban a dicsőség magasságára
eljutott. A Jókai-Album száznál több finom
illusztrációban mutatja be a Jókai életének
körülményeit, dokumentumait, bemutatja egész
sor érdekes kéziratát, műkincseit, emléktár-
gyait. A Jókai-Album-nak szenzációja lesz
Jókai eredeti festményeinek, rajzainak és ma-
ga faragta szobrainak bemutatása. E képek
egy részét művészi sokszínű másolatban mu-
tatja be. Nagyban emeli a diszmunka művészi
és könyvészeti értékét az a tiz sokszínű kép,
amely a kötet nagy illusztráció-tárát megtoldja.
E képek közt elsősorú művészek olyan képei
is vannak, amelyeknek Jókai a hőse. Hadd
emléstük meg közülük Munkácsy Mihály, Bara-
bás Miklós, Horovitz Lipót, Ferraris Artur
képeit. És Jókai érdekes tájképeit is, ame-
lyek arról tanuskodnak, hogy a nagy író nagy
festővé is lett volna, ha a festészetnek szen-
telte volna magát. A lapból mutatványszámot
szívesen küld a Pesti Napló kiadóhivatala
Budapesten.

Nyílt-tér.

Az ember felhet és aggódhatik.

ha arra gondol, mennyi veszedelem környékezi
az iskola közvetítésével a gyermekeket. Bármil-
yen az idő, korán el kell menniük. Az iskolate-
rem pedig mindig nagyon is át van fűtve és rövid
szünetekben a gyermekek többnyire meleg
felsőruha nélkül az udvarra mennek. A gyors
hőmérsékletváltozásnak nagyon káros hatása kell,
hogy legyen az egészségre. Azért fogadja meg a
tanácsot: adjon a gyermekeknek mindig az utra-
szódoni ásványpasztillát, de csak Fay-fele va-
lódít. Kettő minden utra, egy minden szünetre
elegendő, hogy minden veszedelmet könnyen le-
győzzünk. Fay valódi szódonijét, egy skatulyával
1 korona 25 fillérért megvehetni minden gyógy-
szertárban, drogériában és ásványvízkoreske-
désben.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra:
W. Th. Guntzert, cs. és kir. udvar-
szállító Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felölös szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Agoston.

27780. szám.

Kig. 1909.

Pályázati hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a szer-
vezeti szabályrendelet 285.§-a értelmében pá-
lyázatot hirdet egy a közgyűlés által élet-

hossziganra szóló választás útján betöltendő
és 1000 korona évi fizetés élvezetével egy-
bekapcsolt *számgyakornoki* állásra.

A pályázni óhajtok felhívtnak, hogy az
1883. évi I. t. c.-ben körülírt minősítést iga-
zoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó
évi december hó 4-ig a városi tanács iktató
hivatalában nyujtsák be.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1909.
évi november hó 20. napján tartott üléséből.

Dr. Demetrovics Vladimir s. k.
polgármester.

7112 szám

1010.

Halászlási jog bérbeadására vonatkozó

Árlejtési hirdetmény.

A *pétervárad* vagyonszövetség mitroviczai
erdészeti hivatalnál 1909 évi december hó
13-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni a
Duna menti Kamenica, Ledince és Beocsin
adóközségekre kiterjedő *halászlási jog* bérbe-
adására vonatkozó nyilvános írásbeli árlejtés.

Pályázók tartoznak az árlejtés megkez-
dése előtt 400 Kor-nyi bántépénzt lefizetni.

Pályázni csak egyszerre mindhárom adó-
község halászlási jogára lehet.

A bérlet tartama 1910 évi január hó 1-
étől 1912. évi december hó 31-éig.

Az ajánlatban különösen kiemelendő, hogy
ajánlattevő az összes pályázati feltételeket
ismeri és hogy azokat minden fentartás nél-
kül elfogadja.

A részletes pályázati feltételek Mitrovicán
alulírott erdészeti hivatalnál, valamint a ka-
menicai erdészeti hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Mitroviczán, 1909. évi november
hó 19-én.

A pétervárad vagyonszövetség erdészeti
hivatala.

Árlejtési hirdetmény.

A kátyi főutca mindkét oldalának és 8
kereszt-utca 1. oldalának a *járdája* I-ső
oszt. téglával való kitéglázási munkálata folyó
évi december 5-én árlejtés útján való kiadása
lesz megtartva s az erre vonatkozó iratok és
árlejtési feltételek a jegyzői irodában min-
dennap a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Káty, 1909. november 15-én.

Szaich Gyula,
jegyző.

Marits Ráda,
bíró.

Szives tudomásul.

Gyártmányaink, a világhírű eredeti „Ottó“ motorok szélesebb körben
való megismertetése és terjesztése céljából *Ujvidéken, Temerini-utca*
1. szám alatt

FIÓKTELEPET

létesítettünk, mely ugy saját gyártmányu eredeti „Ottó“ motorainkat, szívó-
gázra, benzinre, valamint magasnyomású négyütemű nyersolajmotorokat és
benzinlokomobilokat fog szállítani.

Hogy vevőinket teljesen és tökéletesen kielégíthessük, ügykörünkbe
felvettük a technikai szakba vágó minden áru szállítását és azon leszünk,
hogy régi jó hírnevünket kifogástalan szállításainkkal továbbra is fentartsuk.

SZÁLLITUNG:

Eredeti „Ottó“ világítógáz-, benzin- és
szívógázmotorokat.
Nyersolajmotorokat négyütemű magas-
nyomású, tehát gyújtás nélkül.
Famegmunkáló gépeket asztalos számára,
mint különlegesség hordódongó gyár-
tásra szükséges gépeket, valamint kerék-
küllő készítésére szükséges gépeket.

Benzinlokomobilokat

eredeti „Ottó“, cséplők hajtására.

Világítókoscsikat mozgósínházak

számára.

Szivattyukat.

Szljakat.

Kenőolajok motorok, gőzgépek és trans-
missiók számára stb. stb.

Nagybecsű pártfogását kéri

kiváló tisztelettel LANGEN és WOLF
motorgyár

1-2

UJVIDÉKI FIÓKTELEPE Temerini-utca 1.

Eddigélé
felülmulhat-
lan!!!

W. Maager
valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ
(törvényileg védett fel-
szerelés)

sárga üvege 2.-
fehér 3.-

Wilhelm Maagertől
Wien-ten.

1869 óta Ausztria-Magyar-
országban általában be-
vezetve.

Tanár és orvos urak részé-
ről előszeretettel rendelve.

Kapható a legtöbb gyógy-
tarhan és drogériában.

Főraktár és szétküldés
Ausztria-Magyarország
részére:

W. Maager, Wien,
III/3. Heumarkt, 3.
Utazatok bíróság
bűntettesnek.

7-18

SZULTÁN FORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétele következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok eseteiben, valamint
cukorbetegségeknek, szűzós bántal-
maknál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Kútkezelőség: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden író-és kereskedésben.